

Asunikkude, riigirentnikkude ja väikepõllupidajate Koonduse lähem töökava.

Teisel kongressil vastuvõetud otsused.

Üldpõhimõtted.

Meie majandusliku ja kultuurilise arengu aluseks on iseseisev demokraatlik Eesti.

Rahva elu korraldamine ja juhtimine võib sündida otstarbekohaselt ainult siis, kui laialdased rahvakihid riigielust saavad osa võtta. Erilise tähtsuse omavad praeguses ühiskondlises elus majanduslised küsimused. Sellepärast on täiesti loomulik ja õige, et kodanikud koonduvad eestkätt ühiste majanduslike huvide kaitseks.

Talupidajad — niihästi asunikud, kui ka omanikud, riigi- ja erarentnikud, moodustavad erilise sotsiaal-majandusliku kihi, omapäraste huvidega ja ilmavaatega, mille aluseks on iseseisev väikemaapidamine. Selle arvurikka, tööka, demokraatlikult ja riiklikult mõtleva rahvakihid esitajaks on Asunikkude, riigirentnikkude ja väikepõllupidajate koondus.

Asunikkude, riigirentnikkude ja väikepõllupidajate koondus on kõigi põlluharijate huvide esitaja.

A. R. V. koondus nõuab, et ühiskondlises ja poliitilises elus kaoksid asjatud teravused erakondade vahel, mis takistavad meie riigis ülesehitavat tööd.

Nende põhimõtete alusel on meie nõudmised järgmised:

I. Põllumajandus.

Eesti majanduselu aluspõhjaks on põllumajandus. Põllumajanduse igakülgne edendamine on riigivõimu tähtsam ülesanne.

II. Põllumajanduse toodangu kiireks tõstmiseks tuleb kõige jõuga jätkata meie põllumajanduse väljaarendamist karjamajanduse pääsuunas. Erilist tähelepanu pöörata nende alade otstarbekohasele ja asjatundlikule süvendamisele kus kapitali läbikäik kõige kiirem (loomade toitmine, maa väetamine jne.).

1) Tuleb kõik abinõud tarvitusele võtta, et väljaveetavate põllumajandussaaduste (või, becon, kartul, lina, munad jne.) eest välisturul põllupidajad kõrgema hinna kätte saaks.

2) Väljavedu juhtida eestkätt põllupidajate oma ühistegevuste asutuste kaudu, kusjuures kindlasti tuleb võidelda igasuguste monopoliseerimise püüete vastu sel alal.

3) Põllumajanduse väljaveo kaupade kõrgema väärtuse hoidmiseks tuleb ehitada ajanõuetele vastav riiklik külmetushoone, raudteel käima panna jahutusvagnid ja korraldada kiire ühendus külmetuslaevade abil karjasaaduste pääturgudega (Inglise, Saksa jne.).

4) Välismaade põllumajanduse turu olude kui ka põllumajanduse tehnika edenemise jälgimine tuleb välisestituste ülesannete hulka ülesvõtta.

III. Maaparanduse otstarbekohaseks korraldamiseks:

1) Suuremate veejuhede reguleerimist korraldada kindla kava järgi riigi kulul. Peipsi veepinda tuleb alandada.

2) Maaparanduse alal päälle hariliku maaparanduse laenu andmise tuleb ka tähelepanu pöörata endiste mõisate kraavituste kordaseadmisele vastava krediidil abil.

3) Veskipaisudest tingitud üleuputuste kõrvaldamiseks kõik abinõud käsitusele võtta.

Maaparanduse laenu tuleb võimaldada ka olemasolevate rohumaade kordaseadmiseks, põõsastest puhastamiseks, mätaste ja kivide kõrvaldamiseks jne.

IV. Kaldusaastate tagajärgede kiiremaks likvideerimiseks peab riik oma korraldustega põllumajandusele abiks tulema. Kevadeks tuleb põllupidajaid varustada idanemisvõimelise seemneviljaga, hoolitseda, et loomatoidu puudus ei viiks meie karjade vähendamisele. Seemnevilja laenu

tuleb välja anda rahas, kuid soovijatele ka seemnetes. Pikenadata seemnevilja laenusi kõigile seemnevilja puuduse all kannatajatele.

V. Ellu kutsuda põllutööriistade katsejaam, et kaitsta põllupidajaid alaväärtusliste ja meie oludele mittevastavate põllutööriistade eest.

VI. Põllumajanduse kutseoskuse tõstmiseks tuleb korraldada talumajandusnõuande võrk maa ja jaoskonna agronoomidest, kes peavad töötama käikäes omavalitsustega ja põllumajanduslike seltskondlike organisatsioonidega. Vastavale korraldusele tuleb alus panna seadusandlisel teel.

II. Krediit.

I. Kõigi abinõudega tuleb tõsta laiade rahvahulkade jõukust. Seega luues eeltingimusi kapitali kogunemiseks. Kredite juhtida ainult elujõulistele majandusaladele ja ettevõtetele.

II. Põllumajandusele, kui meie rahvamajanduse alusele, laenuandmine peab olema üheks tähtsamaks ülesandeks. Põllumajandusest kogunev kapital tuleb juhtida tagasi põllumajandusse.

Põllumajandusele olgu pikaajaline ja odavaprotsendiline laen kindlustatud. Maapank tuleb ümberkorraldada ja elunõuetele vastavalt paenduvaks muuta, et kaoks asjatud takistused asjaajamises. Tuleb rõhku panna maaparanduse, ehituste j. n. e. laenude võimaldamiseks.

Põllumajandusele pikaajalise laenu andmiseks loodud fondid tulevad koondada ühe rahaasutuse kätte.

Põllumajandusele tuleb kindlustada ka keskmise ja lühemaajalise kestvusega laenu inventaari soetamiseks ja talituskapitaliks. Selleks tuleb suurendada ka seemnevilja ja väetisainete, samuti ka jõutoidu ostmiseks määratud summe.

Ühispankade, kui põllupidaja omaabi rahaasutuste eest tuleb hoolt kanda.

III. Asumise laenude, nagu asunikkude ehituse, inventari j. n. e. laenude andmise jätkamine peab võimaldamata asunduskapitali kaudu.

IV. Põllumajanduslike tööstuse krediteerimise eest tuleb suuremat hoolt kanda kui seni.

V. Laenuandmisele kalameestele tuleb rohkem tähelepanu pöörata. Kalameeste laen peab võimaldama muretseda paremaid püügiabinõusid ja mootorpaate. Tuleb korraldada kalakauba turule, eriti välisturule saatmist.

VI. Põllumajanduse ja kalanduse kõrval tuleb rahva tööjõudu juhtida laevandusele, mis on meie geograafilise asendiga ja rahva iseloomuga arvestades töötav rahvamajanduse ala. Tuleb laevanduse krediteerimist võimaldada.

III. Asunduspoliitika.

Maareformi järjekindel ja hoogne elluviimine on kõigetähtsam riiklik majanduspoliitiline ülesanne. Umbes pool meie rahvast on asumisseisukorras. Mida rutem see möödub, seda jõudsam on terve meie majanduslik arenemine. Ühtlasi tuleb aga rahva loomulikku juurdekasvu juhtida eestkätt maale ja ärarohida maaelanikkude ebalooslikku linnavalgumist, kõigile töösoovijatele maal töövõimaldamise teel. Sellepärast on tulevase Riigikogu ühiseks tähtsamaks ülesandeks asunduseaduse vastuvõtmine.

Asundusmaaks tuleb arvata kõik põllumajanduslikeks kasutamiseks kohased metsamajanduses mittetarvilikud raiesmikud, võsastikud ja muud metsamaa alad ning sood. Nende maade väljaseelgitamisele tuleb kohe asuda. Elujõuetud väikemajapidamised tulevad elujõulisteks muuta juureldõigete andmise teel. Tuleb püüda väiketalusid varustada karja- ja heinamaaga.

Sisekolonisatsiooni huvides tuleb soodustada suuremate ostu- kui ka asundus- ja renditalude vabatahtlikku jagamist pärijate vahel, silmaspidades, et olemasolevad hooned ja sisseseedad täiel määral kasutamist leiaksid. Niisugusel teel tekkivatele majapidamistele tuleb kindlustada vastavad asunikkuude soodustused.

Kogukonna- (linna, alevi, valla) rentnikkude majapidamisi tuleb arendada ja soodustada ühistel alustel riigi rentnikkudega.

Lapitalude kruntimist Saare- ja Petserimaal ning Narvataga, tuleb kiirendada.

Kalapüügiks soodsatel kohtadel tuleb asutada kalameeste kohti. Samuti tuleb olemasolevaid kalameeste kohti varustada põllumajandusliku maaga.

Riigi valdamisel olevad väiksemad veekogud, mis piirduvad põllupidajate kruntidega, ja mis ei anna riigile praeguse kasutamise korra juures suuremaid sissetulekuid, tulevad põllupidajate valdamiseks anda.

Palgamaad tulevad revideerimisele võtta.

Maareformi teostamisel moodustatud majapidamiste omanduseks andmise korra lihtsustamist tuleb jätkata.

Tuleb lihtsustada kroonuvaldades vanast ajast omanduse alusel peetavate, kuid seni kinnitamata talude kinnitamist ühistel alustel asunduse taludega.

Maakorralduse tööde kiiremaks läbiviimiseks tuleb suurendada maamõõtjate ja metsa ning muude päraldiste hindajate arvu. Asunikkuude ja riigirentnikkude kohtadel kasvav mets tuleb kiire korras ja õiglaselt hinnata.

Kõigi väikepõllu- majapidamiste, nii asundus- kui ka vanade ostutalude varustamine metsaga nende tarvete rahuldamiseks on üks tähtsamatest ülesannetest. Väikemajapidamiste metsa ei tohi hävitada riigimetsa soodustamise otstarbel.

Metsavaestes kohtades ei tohi metsa müüa äriliseks otstarbeks, vaid seda tuleb kasutada ainult kohalikkude elanikkude tarvete rahuldamiseks.

Kõiki põllupidajaid tuleb rahuldada lihtsustatud korras ehitusmaterjalidega ja küttepudega.

Turbarabade kasutamise tingimusi tuleb kergendada.

Maata elanikkude varustamine elukorteritega ja eluasemekohtadega on üheks tähtsamaks abinõuks maata rahva linna valgumise ja tööta tööliste pere suurendamise ärahoidmiseks. Sellepärast tuleb maal eluaseme kohtade asutamist ja elukorterite ehitamist tarvilikult soodustada krediitide ja ehitusmaterjalide andmise teel.

IV. Teede ja sideasjandus.

Tuleb tõsiselt tähelepanu pöörata liikumise ja läbikäimise võimaluste korraldamisele, eriti maal. Selleks tuleb kiirendada maanteede seaduse elluviimist ja naturaalkoormatuste ärakaotamist. Kohalike liikumise hõlbustamiseks tuleb arendada raudteedel mootorvagunite ja maanteedel omnibuside liikumist.

Maal läbikäimise hõlbustamiseks tuleb parandada postiolusi ja telefoni kasutamist kättesaadavaks teha.

Manneri ja Saaremaa vahel tuleb kiiresti luua parem ühendus.

V. Tööstus ja kaubandus.

Tööstuses ja kaubanduses tuleb arendada eeskätt põllumajandust teenivat osa — põllumajanduse produktide ümbertöötavat tööstust ja turule toimetavat kaubandust, kui ka põllumajandust oma saadustega varustavat tööstust ja kaubandust. Peale selle tuleb soodustada elujulist, peaaugjalikult oma turu jaoks valmistavat tööstust. Tuleb kaubanduse ja põllumajandusliku tööstuse alal toetada ühistegevust, kui väikepõllupidajate kõige tulusamat ja kättesaadavat äri vormi.

Maaseadusega riigistatud tööstuse ja kaubanduse ettevõtete omanduseks andmist tuleb korraldada nende ettevõtete arendamise huvides.

VI. Maksud ja riigimajapidamine.

Praegune maksukoorem on rahval raske kanda. Sellepärast tuleb kindlasti hoiduda selle koorma suurendamisest ja püüda õiglasema maksude jaotusega selle kergendamisele. Riigi- ja omavalitsuste majapidamises tuleb süvendada

kokkuhoiu põhimõtet. Uutest kulutoovatest asutustest ja ettevõtetest, eriti nendest, mis rajatud laenule, tuleb hoiduda, kui need ei ole hädatarvilikud uute majanduslikkude väärtuste loomiseks. Samuti tulevad tarvitusele võtta vastavad abinõud, et meie väliskaubanduse ja maksu bilans passiivseks ei kujuneks.

Maksustamise aparati tuleb lihtsustada.

Maade ümberhindamist ja uute õiglase maksunormide maksmapanemist tuleb kiirendada.

Maksuseaduste põhjaliku ümberkorraldamiseni tuleb maapidajate tulumaksu alus kindlaks määrata seadusega.

Maksustajaid ametasutusi tuleb kohustada silmaspidama asunikkuudele seadustega antud soodustusi.

Kaotada tulevad väljaveo tollid põllumajanduse saaduste pealt ja sisseveo tollid põllumajanduses tarvilikkude ainete ja abinõude pealt. Ehitusmaterjalide pealt tulevad sisseveo tollid alandada (klaas, tsement jne.).

Riikliku kandejõu kohaselt tuleb vähendada tolle kõigi esimese järgu tarbeainete pealt.

Tempelmaksu seadus tuleb revideerimisele võtta.

Kinnitus- ja pärandusmaksu tuleb tuntavalt alandada.

VII. Haridus ja hoolekanne.

Maa haridusliste ja kultuuriliste vajaduste peale tuleb suuremat tähelepanu pöörata ja maale võimaldada rohkem kultuurilisi paremusi.

Maa algkoolide tasapinda tuleb tõsta ja neid kohandada põllumajanduse huvidele.

Kutsehariduse — eriti põllumajandusliku kutsehariduse — edendamine sündigu järjekindlalt ja üldharidusliste keskkoolide arvel.

Põllumajandusliste koolide võrk tihendada, jätkates koolide võrgu kava elluviimist.

Tuleb püüda seltskonda enam rakendada ja virgutada kultuurilisele tööle.

Vaesuse ja tööpuuduse vastu võidelda neid ärahoidvate abinõudega.

Hoolsat tähelepanu pöörata perekonnale, kui praeguse ühiskonna tähtsamale alusele. Meie sotsiaalseaduste ning abinõude arendamine peab sündima kooskõlas riigi ja rahvamajanduse arenemisega.

VIII. Riigivõimu korraldamine.

1) Riigikogu seadusandlist tööd tuleb nii korraldada, et seadused oleksid rahvale hõlpsad käsitada ja sisult piisivad. Panna maksma lapitud vene seaduste asemele meie oludele vastavad Eesti seadustikud.

Riigikogu töö peab kasvatama lugupidamist rahvariikluse mõtte vastu. Vägivallateod ja töötakistused parlamentilise võitluse abinõuna, mis viimasel ajal on Riigikogu aset leidnud, tulevad kõige kindlamini hukka mõista ja nende ärahoidmiseks vastavad abinõud tarvitusele võtta.

2) Riigiasutuste töö koondamine asjaajamise lihtsustamise ja kulude kokkuhoiu otstarbel on üks tähtsamatest riigivõimu korraldamise ülesannetest. On vaja kõigi asutuste tegevuse põhjalik ümberkorraldamine meie väikeriigi olude kohaselt.

3) Põhiseaduse järgi sünnib riigivõimu teostamine kohtadel omavalitsuste kaudu. Omavalitsuste ülesanded ning vahekord keskvalitsusega tuleb seadusandliselt kindlaks määrata. Ühtlasi tuleb lihtsustada omavalitsuste aparati ja asjaajamise korda.

4) Kuritarvitustega ja väärnähtustega ametiasutustes tuleb võitlust jätkata täie energiaga.

5) Kohus tuleb rahvale kättesaadavamaks teha, ja asjaajamise korda lihtsustada. Kohtumõistmine peab sündima võimalikult koha peal. Asjade käiku kohtutes tuleb kiirendada.

IX. Välissuhted ja riigikaitse.

Meie välispoliitika sihiks olgu rahvaste rahu ja Eesti iseseisvuse ning rahuliku majandusliku läbikäimise kindlustamine. Välisesitused peavad võimalised olema meie majandussuhete arendamisele kaasaaitamiseks.

Püüda meie kaitsväe kulude vähendamise poole, kusjuures riigi julgeolek peab kindlustatud olema. Vabadussõjaväelastele antud lubadusi tuleb täita.

PT

matukogu

440-35